

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä ei ole huomioitu mahdollista yhteistyötä taiteen perusopetuksen kanssa eikä esim. pienillä paikkakunnilla tehtävää yhteistyötä vapaan sivistystyön kanssa (muualla suoritettujen opintojen hyväksiluku lukioaikana).

Eryistehtävän lukioita on myös teatterissa ja tanssissa, olisi luonnollista nimetä kehittämistehtävä myös näihin diplomeihin vaikka oppiainestatusta ei tällä hetkellä ole.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Arviointikriteeristöä yhtenäistämisen ja selkeä ohjeistus tarvitaan kaikkiin lukiodiplomeihin.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Rinnastus ylioppilastutkintoon saattaisi olla helpompi toteuttaa kuin lukiodiplomin tuominen osaksi ylioppilastutkinto. Mutta periaatteessa linjaus erinomainen ja se tukee monipuolisen osaamisen tunnustamista niin tietojen kuin taitojen osalta. Kaikissa lukiodiplomin taiteenaloissa ja liikunnassa takana tieteenala ja vahva tutkimustausta.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä kuvattu yhdenvertaisen saavutettavuuden sekä arvioinnin yhteismitallisuuden kehittäminen on oleellinen edellytys lukiodiplomin hyödyntämiseksi korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Tällä hetkellä ainoastaan Lapin yliopistossa tehty tutkimusta, miten tällä hetkellä lukiodiplomit korreloivat opiskelijavalinnoissa.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä on kuvattu lukiodiplomin kehittämismahdollisuuksia osin puutteellisesti. Pro Lukion mielestä yksittäisen diplomien vähäiset suoritusmäärät eivät kuitenkaan ole peruste jättää se kategorisesti kehittämistoimien ulkopuolelle. Lukiodiplomien määrä on muuttunut jo niiden

olemassaolon aikana ja kehittämistyön alkaessa on toistaiseksi katsottava avoimesti mahdollista tulevaisuuden diplomivalikoimaa.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemiksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomeilla on vakiintunut asema lukiojärjestelmässä. Lukiodiplomijärjestelmää ei ole viime vuosina kuitenkaan kehitetty. Sen merkitys esimerkiksi jatko-opintoihin hakeuduttaessa on epäselvä ja sitä käytetään niissä todella vähän. Lukiokoulutuksen tavoitteena on laaja yleissivistys ja jatko-opintokelpoisuus. Nämä tavoitteet edellyttävät myös lukiodiplomijärjestelmän kehittämistä.

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomijärjestelmän rakenteen uudistaminen on ehkä hyvä käynnistää mainittujen kolmen diplomin puitteissa.

Jatkossa pitää kuitenkin huomioida myös muiden lukiodiplomien kehittäminen ja valtakunnallisen saavutettavuuden edistäminen. Kaikkia lukiodiplomeja tulee kehittää.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Olemme Pro Lukiossa huolissamme kaikkien opiskelijoiden tasavertaisuudesta. Näemme, että digitalisaation ja verkko-opintojen avulla on mahdollista ainakin jossain määrin lisätä lukiodiplomeihin liittyviä opintoja ympäri maata. Esimerkiksi erityistehtävälukiot voisivat koordinoida kansallisia verkkokursseja muiden kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeiden kohdalla. Esimerkiksi mediataidot ovat selkeästi tulevaisuuden osaamisala, jonka osaamista lukiodiplomin tekijä syventää suorittamalla lukiodiplomin.

On huomioitava se, että median, tanssin ja teatteri-ilmaisun lukiodiplomeja tehdään jo nyt erityisen tehtävän lukioissa. Osaamista näiden lukiodiplomien kehittämiseen on Suomessa. Erityistehtävälukioiden opiskelijoille lukiodiplomi on merkittävä oman erityisosaamisen näytön paikka. Näiden diplomien kehittäminen on yhtä merkittävää kuin muidenkin lukiodiplomien pelkästään opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi. Kyse on myös siitä, että kuvataiteen, liikunnan ja musiikin erityisasema tukee perinteistä taidekäsitystä ja arvottaa taiteet perinteisten kouluaineiden mukaisesti,

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Pro Lukio kannattaa kehittäjälukioverkoston käyttöä lukiodiplomien kehitystyössä. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että kehittämistyöhön otetaan mukaan alueellisesti lukiodiplomien tarjonnassa aktiivisesti toimivia yleislukioita, jotta näiden asiantuntemus on hyödynnettävissä lukiodiplomiverkoston kehittämisessä ja alueellisessa yhteistyössä. Lukiodiplomien kehitystyössä on huomioitava myös ne lukiot, joiden erityistehtävänä on muiden kuin koulutuksenjärjestäjiä velvoittavaksi ehdotettuihin diplomeihin liittyvät sisällöt. Esimerkiksi teatterin, tanssin ja median, erityistehtävän saaneiden tai näitä opintoja painottavien lukioiden erityisosaamista tulee hyödyntää. Voisi olla perusteltua nimetä kehittämistehtävä teatterin ja tanssi erityistehtävän lukioille.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tässä tarvitaan monipuolinen asiantuntemus laajalta lukiokentältä. Kehittämisessä täytyy olla mukana myös muita kuin erityistehtävän lukioita, jotta pedagoginen pohjakurssien rakentaminen ja lukiodiplomin arviointi olisivat realistisia.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukion opetussuunnitelmassa painotetaan laaja-alaista, ainerajoja ylittävää ja tutkivaa osaamista. Nykymuotoinen ylioppilastutkinto ei merkittävässä määrin mittaa näitä taitoja. Lukiodiplomilla on loistava mahdollisuus vastata tähän puutteeseen. Lukiodiplomissa opiskelija voi tehdä näkyväksi laaja-alaista osaamistaan, luovaa ja tutkivaa ongelmaratkaisukykyään. Osana yo-tutkintoa hän myös saisi tunnustusta ja hyötyä näistä taidoistaan.

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Pro Lukio katsoo, että lukiodiplomin arvioinnin ja sen yhdenvertaisuuden kehittäminen on oleellinen toimenpide koko lukiodiplomijärjestelmän osalta. Se on toteutettava opetushallituksen johdolla laajassa sidosryhmäyhteistyössä osana lukiodiplomien kokonaisvaltaista kehittämistä.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien painoarvon varmistamiseksi myös jatko-opintoihin pyrittäessä yhteinen kehittäminen korkeakoulujen kanssa on välttämätöntä.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Jotta lukiodiplomien merkitys ja arvostus nousisi ylioppilaskirjoitusten tasolle, on lukiodiplomeista pystyttävä osoittamaan suoraa hyötyä ja apua jatko-opintoihin pyrittäessä. Tämä saavutetaan vain yhteiskehittämisellä korkeakoulujen kanssa.

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Pro Lukio katsoo, että yrittäjyyteen ja työelämätaitoihin linkittyvää lukiodiplomin valmistelua tulee jatkaa. Valmistelussa tulee tarkastella kyseiseen diplomien suorittamiseen edellytettäviä pohjaopintoja ja diplomien sisältöä tarkemmin.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityö oppiaineena on jo muuttunut perusopetuksessa teknologiakasvatuksen suuntaan ja lukiodiplomeissa myös hyvä tehdä vastaava muutos.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehittämisen tulee koskea koko Suomea ja sama kuin muissa lukiodiplomeissa kehittäminen tulee tehdä kattavasti ja maanlaajuisesti.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

2) Kyllä vastaavat suurelta osin

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Pro Lukion mielestä raportissa esitetyt kustannusvaikutukset ovat saatavilla olevien tietojen valossa arvioitu oikean suuruiseksi. Uudistuksen vaikutus lukiodiplomin suorittajamääriin on vaikeasti ennakoitavissa eli myös todelliset kustannusvaikutukset voivat poiketa arvioidusta.

On ensiarvoisen tärkeää, että uudistuksen rahoitus toteutetaan kaikilta osin 100% valtion rahoituksella.

Sutinen Jussi
Pro Lukio ry